

การประยุกต์ใช้กายอุปกรณ์เสริมสำเร็จรูป AFO และโฟมขาเทียม

สำหรับผลิตกายอุปกรณ์ในผู้ป่วยตัดเท้าบางส่วน

(An application of pre-fabricated AFO and prosthesis foam for Partial foot amputation patient)

ผู้จัดทำ

- นายฤชา ชันธเดช นักกายอุปกรณ์ชำนาญการ
- นางสาวธิดารัตน์ ยอดแก้ว นักกายอุปกรณ์ชำนาญการ
- นางสาวธนพร อธิพัฒน์ไพโรจน์ นักกายอุปกรณ์ปฏิบัติการ

หลักการและเหตุผล

การตัดเท้าบางส่วน (Partial foot amputation) เป็นการตัดขาในระดับข้อเท้า มีระดับการตัดที่แตกต่างกันไปตามเทคนิคการตัด เช่น Syme amputation, Pirogoff amputation, Chopart amputation เป็นต้น การตัดขาในระดับข้อเท้ามีข้อดีว่าการตัดขาในระดับที่สูงกว่า คือ ขาทั้งสองข้างมีระยะสั้นยาวต่างกันไม่มาก ผู้ป่วยสามารถเดินลงน้ำหนักที่ปลายขาได้ โดยใช้หรือไม่ใช้ขาเทียม ฝึกการเดินโดยใช้ขาเทียมได้ง่าย และใช้พลังงานในการเดินน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการตัดระดับใต้หัวเข่า (below knee amputation) แต่ปัญหาของการผลิตกายอุปกรณ์สำหรับผู้ป่วยกลุ่มนี้ คือกายอุปกรณ์มีรูปทรงใหญ่บริเวณข้อเท้า ทำให้ยากต่อการสวมใส่ ไม่สามารถหารองเท้าที่เหมาะสมได้ และขั้นตอนการผลิตที่มีความซับซ้อนและใช้ระยะเวลาการผลิตนาน ทำให้ผู้ป่วยได้รับกายอุปกรณ์ล่าช้ามากกว่ากายอุปกรณ์ทั่วไป

งานกายอุปกรณ์ โรงพยาบาลเวชศาสตร์ ลำปาง ได้คิดค้นการประยุกต์ใช้กายอุปกรณ์เสริมสำเร็จรูป AFO และโฟมขาเทียม สำหรับผลิตกายอุปกรณ์ในผู้ป่วยตัดเท้าบางส่วนขึ้น เพื่อลดระยะเวลาการผลิตกายอุปกรณ์ และพัฒนารูปแบบกายอุปกรณ์ให้มีความสวยงาม สะดวกสบายต่อการสวมใส่ ผู้ป่วยสามารถหารองเท้าที่เหมาะสมได้ง่าย และพัฒนาประสิทธิภาพของกายอุปกรณ์โดยนำแนวความคิดทางชีวกลศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งเน้นการให้บริการด้านกายอุปกรณ์เทียม และกายอุปกรณ์เสริมที่จำเป็นแก่คนพิการและผู้ป่วย โดยการบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ครอบคลุมและรวดเร็ว

วัตถุประสงค์

- เพื่อลดระยะเวลาการผลิตกายอุปกรณ์ และลดระยะเวลาการรอคอยกายอุปกรณ์สำหรับผู้ป่วย
- เพื่อพัฒนารูปแบบกายอุปกรณ์ให้มีความสวยงาม สะดวกสบายต่อการสวมใส่

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. วัดขนาดขาและความยาวเท้าของผู้ป่วย เพื่อเลือกขนาดกายอุปกรณ์เสริมสำเร็จรูป AFO

2. นำโฟมขาเทียมและกายอุปกรณ์เสริมสำเร็จรูป AFO มาดัดขนาดให้พอดีกับเท้าผู้ป่วย

3. นำโฟมขาเทียม กรอ ให้เป็นรูปทรงตามขนาดเท้าที่วัดไว้

4. ทดลองสวมใส่

5. ตกแต่งกายอุปกรณ์ให้สวยงาม ทดลองเดิน Final Checkout พร้อมส่งมอบให้ผู้ป่วย

ผลการดำเนินการ

เปรียบเทียบกายอุปกรณ์ในผู้ป่วยตัดเท้าบางส่วน (Partial foot amputation) รูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่

กายอุปกรณ์รูปแบบเดิม

กายอุปกรณ์รูปแบบใหม่

สรุปผลการดำเนินการ

การประยุกต์ใช้กายอุปกรณ์เสริมสำเร็จรูป AFO และโพนชาเทียม สำหรับผลิตกายอุปกรณ์ในผู้ป่วยตัดเท้าบางส่วน สามารถลดระยะเวลาการผลิตกายอุปกรณ์ได้มากกว่าการผลิตในรูปแบบเดิม ซึ่งการผลิตกายอุปกรณ์รูปแบบเดิมมีขั้นตอนที่ซับซ้อน เริ่มตั้งแต่การหล่อแบบ แต่งปูน ขึ้นรูปเรซิน ประกอบตกแต่งสวยงาม รวมใช้ระยะเวลาการผลิตทั้งหมด 7 วัน แต่กายอุปกรณ์รูปแบบใหม่ที่คิดค้นขึ้น สามารถลดระยะเวลาการผลิตให้แล้วเสร็จได้ภายใน 3 วัน ทั้งยังใช้วัสดุในการผลิตเป็นวัสดุเหลือใช้ (โพนชาเทียม) ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และคงความสวยงามสะดวกสบายต่อการสวมใส่ ผู้ป่วยสามารถหารองเท้าที่เหมาะสมได้ง่ายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะหรือการพัฒนางาน

- การนำเทคโนโลยีเครื่องมือการแพทย์ที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทในการปรับปรุง และพัฒนากายอุปกรณ์ในอนาคต ได้แก่ เครื่องวิเคราะห์การเดินและทำงานของกล้ามเนื้อ และเครื่องวิเคราะห์การลงน้ำหนัก
- การนำหลักชีวกลศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาการเดิน และการเคลื่อนไหวร่างกาย และความรู้ในด้านของวัสดุ รูปแบบของการผลิตกายอุปกรณ์ แสดงให้เห็นถึงการเลือกวัสดุที่เหมาะสม
- มีการติดตามประเมิน วิเคราะห์ สรุปถึงประสิทธิผลของกายอุปกรณ์ในการใช้งานสำหรับผู้ป่วย